

مفاهیم قبض و اقباض، معوض و غیرمعوض و آثار آن در حقوق و فقه امامیه با رویکرد نوین

جواد آفاجانی البیزه*

دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته حقوق خصوصی

چکیده

قبض در حقوق عبارت از استیلاء مشتری بر مبیع است و اقباض در حقوق عبارت از تحویل دادن مورد تعهد به متعهد له یا قائم مقام قانونی او است. عقد معوض، عقدی دارای یک مورد و عقد غیرمعوض، دارای دو مورد است. از اهداف اساسی نگارنده، کاهش چالش های علمی، تبیین راه حل های حقوقی و فقهی و ارائه روش های مناسب جهت کاهش تضاد و تمایز در نظرات فقها و حقوقدانان است تا در مراکز آموزشی، پژوهشی، دانشگاهی و قضایی مورد بهره مندی اساتید، دانشجویان، مشاوران، وکلا و قضات قرار گیرد. روش انجام تحقیق، روش توصیفی و تحلیلی و نوع پژوهش نیز نظری می باشد که یکی از اقسام پژوهش بنیادی است و از روش های استدلال و تحلیل عقلانی استفاده می نماید و بر پایه مطالعات کتابخانه ای انجام می شود. اطلاعات این تحقیق با بهره گیری از روش کتابخانه ای بوده است که در این شیوه با مراجعه و استفاده از ابزار گردآوری اطلاعات از قبیل بررسی کتب موجود در کتابخانه های گوناگون، مقالات علمی و حقوقی، مجلات و نشریات، پژوهش انجام می شود. اهتمام و جهد بر آن بوده است که با مراجعه به حقوق و فقه امامیه به تحلیل و بررسی اقوال گوناگونی که توسط دکتربین حقوق و فقه های امامیه مطرح گردیده است، پرداخته شود. پژوهش در منابع به صورت مستقیم، مطالعه دقیق نظرات حقوقدانان و فقها، قرائت اکثر مباحث مرتبط با عنوان، تتبع جامع و مشروح به صورت جزئی و تخصصی در موضوع، تحریر تحلیل های نوین و بدیع برخی از دستاوردهای مقاله است.

واژگان کلیدی: قبض، اقباض، معوض، غیرمعوض

۱. مقدمه

وضع و عمل نمودن به قانون از اقتضائات هر جامعه حاوی حکومت است و جامعه اسلامی را نیز شامل می شود. در جامعه اسلامی، شریعت توسط علم فقه بیان گردیده و قواعد و قوانین مورد نیاز بر اساس علم فقه تبیین می گردد. حقوق کشور ایران متأثر از فقه امامیه است و قوانین مدنی ریشه در علم فقه و حقوق اسلامی دارد. قواعد عمومی قراردادهای از مباحث اساسی و بنیادین در حقوق اسلامی و مدنی است که با تدقیق و امعان نظر در آن آگاهی ژرفی ایجاد می شود. از مفاهیم حائز اهمیت در این بحث، مفهوم عقد است که به اشراف و درک زوایای قواعد عمومی قراردادهای کمک می نماید.

* دانش آموخته کارشناسی رشته حقوق و کارشناسی رشته علوم قضایی، دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حقوق بین الملل aghajani.javad@chmail.ir